

Anestesiologit ”pihalle” – ulkoanestesioiden uusi oppikirja

Urman R, Gross WL, Philip BK (toim). *Anesthesia Outside of the Operating Room*. 360 s. Oxford University Press 2011. Ean 9780195396676. Hinta, 107,10 €

Bostonilaiset kollegat ovat toimittaneet mielenkiintoisen kirjan täyttämään tyhjiötä ulkopisteanestesiaa käsittävissä kirjallisuudessa. 57 kirjoittajasta yksi on Barbadoselta ja toinen Kanadasta, mutta kaikki muut Amerikasta. Väkisinkin näkökulma on siis amerikkalainen, mikä kannattaa artikkeleja lukiessa pitää mielessä.

Minne kaikkialle kirjoittajat anestesiologin vievät leikkaussalista? Kuvantamisyksikköihin, syöpätautien toimenpiteisiin, mahasuolikanavan ja urologian temppuihin, gynekologin vastaanotoille, sähköshokkihoitoihin, emergensseihin, sotatanteille, hammaslääkäriin, kansallisiin (ja kansainvälisiin) massakatastrofeihin, lentokoneisiin, angiolaboratorioon ja kipuklinikkaan! Aika laajaksi ”ulkopisteanestesiologin” toimenkuva siis voidaan nähdä! Toimituskunnan kunnianhimoisen tavoitteen ymmärtää, kun vastaavia oppikirjoja ei ole. Laaja-alaisuus on voi olla haittakin, sillä tuskin kenellekään ensimmäiseksi tulee mieleen etsiä tietoa sariinin tai somanin vaikutuksista kolonoskopia-sedaatiota ja lasten interventionaalista kardiologiaa esittelevästä kirjasta! Kun 360 sivulle ei voi kaikesta kirjoittaa kaikkea, osa artikkeleista jää melko pinnalliseksi. Esimerkiksi kansainvälisessä keskustelussa ajankohtaisesta ja kuumasta aiheesta, hoitajan annostelemasta propofolisedaatiosta (NAPS, nurse administered propofol sedation) ja potilas-säätöisestä sedaatiosta (PCS, patient controlled sedation) on kirjassa vain lyhyet kappaleet parissa luvussa.

Pyrkiessään systemaattisuuteen ja täydellisyyteen kirjasta löytyy paljon tietoa ulkopisteanestesioiden peruselementeistä. Anestesiatoiminnan organisointi leikkaussalin ulkopuolelle, toimenpitepotilaiden etukäteisarviointi, monitorointi, anes-

tesia- ja sedaatiotekniikka, jälkivalvonta, logistiikka, ei-anestesiologin käyttämä sedaatio, laatu ja komplikaatiot ovat kaikki saaneet omat lukunsa. Jotkut niistä ovat erittäin hyviä ja sopivat sellaisenaan käytännön toimintaohjeiksi meilläkin. Esimerkiksi Julia Metznerin and Karen B. Dominon laatima kirjoitus ei-anestesiologin antamasta sedaatiosta sopisi sellaiseen ohjeeksi meillekin, sillä mielestäni hyvin käydään läpi mm mitä ei-anestesiologilta, toimenpidehoitajalta tai anestesiahoitajalta vaaditaan sedaation hoidossa.

Lukujen laadullinen epätasaisuus vähän vaivaa. En voisi kuvitella kansallista katastrofia hoidettavan pelkästään tämän kirjan kappaleen tiedoilla, mutta edellä mainittu Metznerin ja Dominon artikkeli on kyllä varsin tyhjentävä. Monet uutuu-detkin löytyvät kirjasta, näistä esimerkkinä fospropofoli. Harvinaisen seikkaperäisesti on käsitelty radiologisia toimenpiteitä ja niissä tarvittavaa anestesiatoimintaa – peräti kolmen luvun verran. Anestesiologin kannalta katsoen on hyvä, että itse toimenpiteet on tarkasti kuvattu. Tarvitaanko ulkoanestesiakirjassa sitten lukua ultranopeasta opioididivieroituksesta, lienee makuasia.

Uusia termejäkin esitellään (esim. OOR, outside of the operating room, CRNA, certified registered nurse anesthetist) – mutta ne ovat tietysti hyvin amerikkalaisia. Amerikkalainen ilmiö on myös keskittyminen toimenpidelaskutukseen. Kappale ”reimbursement” toistuu lukujen lopussa tuostakin. Kansallinen näkökulma korostuu myös liitteistä, joista viimeinen esittelee 17 sivun verran Amerikan Anestesiologiyhdistyksen määritelmiä. Sen lukemalla selvää tarkalleen, mikä eroavat toisistaan esimerkiksi ”supervised sedation professional” ja ”non-anesthesiologist sedation practi-

tioner”! Epäilemättä monia käytäntöjä kannattaisi SAY:n Suomessakin definioida, mutta ei kaikkia.

Puuttuuko kirjasta mitään? Typpioksiduulista en löytänyt sanaakaan. Obstetrisesta analgesiasista ei myöskään löytynyt tekstiä, vaikka ehkä systemaattisuuden kannalta olisi voinut odottaa. Riittävästi on niin ikään käsitelty sedaation monitorointia.

Lukujen viitteet ovat pääsääntöisesti hyvin tuoreita. Kuvat on valittu järkevästi ja ne selventävät sinänsä hyvin luettavaksi kirjoitettua tekstiä. Löytyypä kirjasta kuva ylipaineviitastakin (?) (positive air pressure respirator gear) – mitä kaikkea sitä ”ulkopisteanestesiologi” voikaan tarvita päivän mittaan! Viimeinen luku on omistettu etätyölle – telelääketieteelle, teleanestesiaalle ja telekirurgialle. Teleanestesia, jota termiä itse asiassa Sloan käytti jo 1967, tarkoittaa koko ”anestesiaprosessin” ohjausta muualta kuin toimintapaikalta käsin – siis esimerkiksi etukäteisarviointia, monitorointia ja anestesian kauko-ohjausta closed loop feedback -systemin tai TCI:n avulla! Silloin anestesiologi voi olla anestesiaosastollaan ja ohjata käytäntöä – joka

tapahtuu siis ei-anestesiologin suorittamana – etätyönä! Luonnollisesti tässäkin luvussa on reimbursement -kappale!

Mitä jäi käteen? Mielenkiintoinen uutuuus, jossa on yritetty saada samoihin kansiin melkein kaikki leikkaussalin ulkopuolella tapahtuva anestesiologinen aktiviteetti. Amerikkalaisuus painottuu, eikä kaikkea voi aivan aukottomasti soveltaa suomalaiseen praktiikkaan. Hintansa väärsti oleva hankinta, jonka hyvin voisi kirjata anestesiaosaston toivomuslistalle joulun lähestyessä! Ulkoanestesiatiat ovat kesällä auringonpaisteessa mukavia, mutta räntäkelillä epäsuosittuja. Lisääkö kirja alati kasvavan toiminnan suosiota anestesiologiensa keskuudessa, on lukijan itsensä ratkaistava. □

Reino Pöyhiä

dosentti, osastonylilääkäri
HYKS, ATEK, Meilahden sairaala
reino.poyhia[a]hus.fi

Erikoistuvan kannustusapuraha

Erikoistuvan kannustusapuraha (500 e) myönnetään hakemuksesta yhdistyksen jäsenelle, joka läpäisee Anestesiologia ja tehohoito -erikoislääkärikuulustelun ensi yrittämällä. Apurahaa on haettava 6 kuukauden kuluessa hyväksymiskirjeen saapumisesta.

Vapaamuotoinen hakemus, joka sisältää

- hakijan yhteystiedot (osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero sekä pankkiyhteys)
- kahden kollegan allekirjoittaman vakuutuksen siitä, että hakija ei aiemmin ole osallistunut erikoistumistenttiin. Allekirjoittajista toisen täytyy olla hakijan esimies.
- todistusjäljennöksen hyväksytysti suoritetusta erikoistumistentistä.

Yllämainitut dokumentit toimitetaan kirjeenä SAY:n rahastonhoitajalle: Eero Pesonen, ATEK, HYKS Meilahden sairaala, PL 340, 00029 HUS.